

*Історико-термінологічна комісія Всеукраїнського лікарського товариства,
Архів Світової федерації українських лікарських товариств*

ХVІІІ З'ЇЗД ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ЛІКАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Резюме: 5–6 листопада 2021 р. відбувся ХVІІІ З'їзд Всеукраїнського лікарського товариства. У його рамках у перший день з'їзду проведена Науково-практична конференція з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій».

Ключові слова: ХVІІІ З'їзд, Всеукраїнське лікарське товариство, ВУЛТ, Науково-практична конференція з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій», Олег Мусій, Даніель Карабаєв, Ірина Мазур, Василь Князевич, Віталій Цимбалюк, Андрій Базилевич, Сергій Орлик, Франк Ульріх Монтгомері, Гейді Стенсмірен.

5–6 листопада 2021 р. з Києва дистанційно відбулися ХVІІІ З'їзд Всеукраїнського лікарського товариства (ВУЛТ) та (в його рамках) Науково-практична конференція з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій».

Починаючи з травня, оргкомітет ХVІІІ З'їзду кілька разів листуванням і через ЗМІ (пресу і сайти) звертався до лікарів України, голів крайових осередків ВУЛТ та Світової федерації українських лікарських товариств (СФУЛТ), керівників фахових лікарських товариств і асоціацій, ректорів закладів медичної вищої і післядипломної освіти, керівни-

ків науково-дослідних установ і закладів охорони здоров'я, керівників структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обласних (та Київської міської) державних адміністрацій з пропозицією якомога ширше взяти участь у наукових заходах з'їзду.

Інформація про ХVІІІ З'їзд ВУЛТ і Науково-практичну конференцію та реєстрація розміщувалися на сайті ukrcomexpo.com/noncommunicable_diseases-2021/.

Головний партнер конференції — Proxima Research International.

Партнери конференції — компанії Сінево, Фітофарм, Діла, Астрафарм, Кусум, Київський вітамінний завод, ІнтерХім.

Медичні партнери: Національна академія медичних наук України, Національний університет охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика, Українська асоціація сімейної медицини, Національна лікарська рада України, Асоціація стоматологів України.

Головний інформаційний партнер — Українські медичні вісті. Інформаційні партнери: Український медичний часопис, Щотижневик «АПТЕКА».

Співорганізаторами конференції виступили компанії «Моріон» та «УкрКомЕкспо».

Програма з'їзду, форма участі доповідачів, посилення (лінки) для учасників були оприлюднені на сайті.

Серед програмних питань XVIII З'їзду ВУЛТ, зокрема, були:

1. COVID-19: профілактика, лікування та реабілітація.
2. Бойова травма, посттравматичні стани, реабілітація учасників бойових дій.
3. Реформування охорони здоров'я України та лікарське самоврядування.
4. Антибіотикорезистентність, резистентність до протимікробних препаратів.
5. Неінфекційні хвороби: національний план дій.
6. Наукові здобутки та інноваційні технології в сучасній медицині (за спеціальностями).

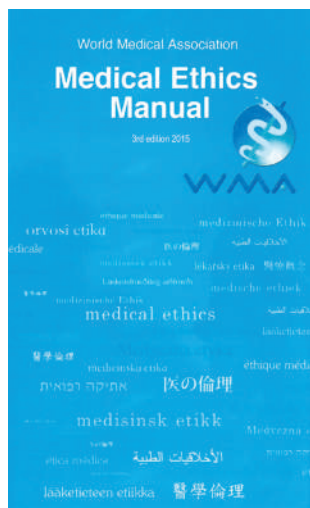
Тези доповідей і статті з програмних питань, ретельно перевірені та відредаговані авторами, оформлені з дотриманням вимог та надіслані на електронну адресу k1n2a3@i.ua Н.А. Крушинській, за рішенням оргкомітету передбачається опублікувати в матеріалах XVIII З'їзду ВУЛТ.

5 листопада на головній сцені з'їзду ВУЛТ у студії під логотипами журналів «Українські медичні вісті», «Український медичний часопис», компаній «Моріон», «Діла» та низки фармацевтичних фірм і компаній найактивнішими учасниками виступили Олег Мусій, Даніель Карабаєв, Ірина Мазур, Василь Князевич та Сергій Орлик.

Із привітаннями до учасників чергового з'їзду ВУЛТ звернувся Франк Ульріх Монтгомери (Frank Ulrich Montgomery), професор, голова Постійного комітету європейських лікарів (Standing Committee of European Doctors), який серед іншого зазначив: «Постійний комітет європейських лікарів (СРМЕ), представницька організація лікарів у Європі раді підтримати науково-практичну конференцію «Неінфекційні хвороби: національний план дій», організовану ВУЛТ. ... Робоча група зі здорового способу життя СРМЕ обговорює всі ці теми та розробляє позиції та політику з точки зору європейських лікарів. Члени СРМЕ, включно з ВУЛТ, заохочені повторити цю роботу на національному рівні. ... Ми маємо об'єднати наші зусилля для ефективної боротьби з неінфекційними захворюваннями та чинниками ризику їх розвитку на довгострокову перспективу. Тому СРМЕ закликає національні лікарські товариства заохочувати всіх лікарів активно популяризувати здоровий спосіб життя під час їх спілкування із пацієнтами».

Гейді Стенсмирен (Heidi Stensmyren), президент Світового лікарського товариства, у своєму привітанні наголосила, що ВУЛТ (The Ukrainian Medical Association) є членом Світового лікарського товариства (The World Medical Association — WMA).

Світове лікарське товариство — не «Всесвітня медична асоціація», як інколи хибно перекладають, бо «всесвіт» — явище космічне і більше, ніж «світ», а «медик» — ширше, ніж «лікар», бо включає і медсестер з санітарками. Оскільки WMA об'єднує лише лікарів, а не всіх медиків, точніше користуватися українською назвою «Світове лікарське товариство». Саме «товариство», а не «асоціація», бо WMA об'єднує зовсім не обов'язково саме асоціації, а національні лікарські (загальнолікарські) організації, які в різних країнах частіше мають власні назви, які дуже умовно перекладаються англійською як «association». Отож хибно і неграмотно в цьому контексті зворотно перекладати з англійської словом «асоціація» замість національних відповідників у кожній країні.

Варто звернути увагу на досвід перекладу з англійської World Medical Association (WMA) на свої рідні мови наших найближчих братніх слов'янських сусідів та інших різних неслов'янських європейських і неєвропейських народів: польською «Światowe Stowarzyszenie Lekarskie», словацькою «Svetová asociácia lekárov», німецькою «Weltärztebund», естонською «Maailma Arstide Liit», турецькою «Dünya Tabipler Birliği». Отже, членами WMA є виключно лікарі, а аж ніяк не всі медпрацівники!

Про це свідчить і «Підручник з лікарської етики» (англ. Medical Ethics Manual), який словацькою називається «Príručka lekárskej etiky», а турецькою «Tıp Etiği Elkitabı».

Крім того, World Trade Organization (WTO) з англійської перекладається як Світова організація торгівлі (СОТ), однак росіяни перекладають її як «Всемирная торговая организация (ВТО), болг. — Световната търговска организация (СТО), пол. — Światowa Organizacja Handlu, чес. — Světová obchodní organizace, словац. — Svetová obchodná organizácia, словен. — Svetovna trgovinska organizacija (СТО), серб. — Светска трговинска организација (СТО)».

Ще 3 липня 2019 р. у Києві в приміщенні Національної наукової медичної бібліотеки України в рамках Наукової історико-термінологічної конференції ВУЛТ «10-річчя прийняття «Етичного кодексу лікаря України» 2009 р. в Євпаторії» відбулося засідання Правління ВУЛТ, на якому, серед іншого, більшістю голосів затверджено офіційний переклад з англійської World Medical Association (WMA) як Світове лікарське товариство, аби остаточно уніфікувати з ВУЛТ — Ukrainian Medical Association (UMA) та СФУЛТ — World Federation of Ukrainian Medical Associations.

Після привітань поважних світових та європейських партнерів черговий з'їзд відкрив президент ВУЛТ Олег Степанович Мусій. Він у своїй промові, зокрема, наголосив, що маючи 111-річну історію, вперше наш з'їзд транслюється в режимі онлайн у зв'язку з викликами пандемії COVID-19, як зазначила шановна президент Світового лікарського товариства (чи World Medical Association, як воно звучить англійською). Наприкінці виступу О. Мусій висловив впевненість, що ми не тільки здолаємо пандемію COVID-19, але й здобудемо професійну незалежність — лікарське самоврядування».

XVIII З'їзд ВУЛТ також привітали:

- Віталій Цимбалюк, академік Національної академії медичних наук України, професор, президент Національної академії медичних наук (НАМН) України, доктор медичних наук;
- Василь Князевич, завідувач кафедри управління охороною суспільного здоров'я Національ-

ної академії державного управління при Президентові України, експерт Міністерства охорони здоров'я України;

- Віталій Алексєєв, директор компанії «Ергоком».

Після цього розпочала роботу Науково-практична конференція з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій». Модератором конференції виступив Сергій Орлик, експерт медичного та фармацевтичного ринків.

Ірина Мазур, д.м.н., професор Національного університету охорони здоров'я (НУОЗ) України імені П.Л. Шупика, представник лікарів України в Постійному комітеті лікарів Європи, представила доповідь на тему «Превенція основних неінфекційних хвороб: співпраця українських лікарів з міжнародною спільнотою».

Сергій Куцевляк, генеральний директор ТОВ «Медстар Солюшенс», к.м.н., магістр державного управління, віцепрезидент Асоціації поставальників ІТ-рішень для охорони здоров'я України (ІХЕЛС), у своєму виступі розглянув тему «Система управління медичним підприємством: модель підвищення ефективності на 30%».

Далі робота Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій» проходила за чотирма основними напрямками:

Симпозіум № 1, КАРДІОЛОГІЯ. Артеріальна гіпертензія та COVID-19. У його рамках Сергій Орлик виступив з доповіддю «Споживання лікарських засобів в Україні в ковідні часи та пара слів про лікарське мистецтво».

Сергій Коваль, д.м.н., професор, завідувач відділу артеріальної гіпертензії ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої Національної академії медичних наук України», представив виступ на тему «Проблеми лікування хворих на артеріальну гіпертензію в умовах пандемії COVID-19».

Марина Долженко, д.м.н., професор, заслужений лікар України, завідувач кафедри кардіології НУОЗ України ім. П.Л. Шупика, озвучила доповідь «Постковідний овердрайв. Погляд кардіолога».

Інна Баранова, професор, д.фарм.н., Національний фармацевтичний університет, представила доповідь «Особливості вибору сфігмоманометра».

Володимир Мавродій, д.м.н., професор, Медичний центр «ІНТО-САНА», довірений лікар Представництва ООН в Україні, розкрив тему «Гіпертензивні кризи — лікування і профілактика в період COVID-19».

Андрій Базилевич, д.м.н., професор кафедри пропедевтики внутрішньої медицини № 1 Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, президент СФУЛТ, виступив з доповіддю «Кардіо- та постковідна реабілітація».

Олена Євстігнеєва, керівник проєктів ВУЛТ, голова ГО «Українська ліга гіпертонії «Серце нації», розглянула тему «Роль громадських організацій в подоланні епідемії гіпертонії в Україні».

Наталія Торопова, голова організації «Здорові ініціативи», та Ях Дерек, глобальний експерт у сфері громадського здоров'я, ініціатор та автор Рамкової конвенції ВООЗ з боротьби проти тютюну, виступили з доповіддю «Як подолати тютюнову епідемію: найкращий світовий досвід, та що пропонує курцям Україна».

Нестор Середюк, професор, Івано-Франківський національний медичний університет, Івано-Франківський обласний клінічний кардіологічний центр, розкрив тему «Феномен NO-REFLOW: можливості контрастної ехоКГ-діагностики».

Вікторія Задорожня, д.м.н., професор, ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України», та Олена Сергеева, д.м.н., завідувач лабораторії епідеміології парентеральних вірусних гепатитів та ВІЛ-інфекції ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського НАМН України», озвучили доповідь «Епідеміологічні характеристики другої та третьої хвилі COVID-19 в Україні».

Симпозіум № 2, ОНКОЛОГІЯ. Діагностичні проблеми в онкології, які пов'язані з COVID-19.

Олександр Ключов, в.о. директора КП «Київський міський клінічний онкологічний центр», лікар-онколог, лікар з організації й управління охороною здоров'я вищої категорії, лікар-анестезіолог, виступив з доповіддю «Особливості надання спеціалізованої і високоспеціалізованої допомоги онкологічним хворим в умовах реформи і пандемії».

Андрій Гук, к.м.н., лікар-нейрохірург, завідувач відділення ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова НАМН України», голова комітету з розробки стандартів та управління якістю медичної допомоги в нейрохірургії ГО «Українська асоціація нейрохірургів» (УАН), представив доповідь на тему «Пухлини основи черепа. Транскраніальна хірургія, субкраніальна хірургія, ендоскопічні можливості».

Вікторія Хоперія, д.м.н., завідувач кафедри фундаментальної медицини Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини» Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, та Ка-

теріна Тележинська, онкохірург, заслужений лікар України, озвучили доповідь «Онкомаркери в практиці сімейного лікаря».

Симпозіум № 3, ЕНДОКРИНОЛОГІЯ. Цукровий діабет та інші метаболічні порушення.

Тетяна Татарчук, д.м.н., професор, член-кореспондент НАМН України, ДУ «Інститут педіатрії акушерства і гінекології імені академіка О.М. Лук'янової НАМН України», виступила з доповіддю «Репродуктивне здоров'я жінок з метаболічним синдромом».

Ольга Орлик, к.м.н., лікар-ендокринолог, дієтолог, провідний науковий співробітник відділу діагностики та лікування метаболічних захворювань Центру інноваційних медичних технологій НАН України, розглянула тему «Цукровий діабет та ожиріння в час пандемії: чим ми можемо допомогти пацієнту».

Наталія Зелінська, д.м.н., професор, завідувач відділу дитячої ендокринології Українського науково-практичного центру ендокринної хірургії, трансплантації ендокринних органів і тканин МОЗ України, експерт МОЗ України зі спеціальності «Ендокринологія, дитяча ендокринологія», голова ВГО «Асоціація дитячих ендокринологів України», представила доповідь «Діагностика і лікування ендокринної патології у дітей в Україні під покровом пандемії».

Ірина Головач, лікар-ревматолог, д.м.н., професор, керівник центру ревматології клінічної лікарні «Феофанія», виступила з доповіддю «Метаболічний фенотип ОА. Сучасні погляди на патогенез, механізми прогресування та підходи до лікування».

Симпозіум № 4, ПУЛЬМОНОЛОГІЯ. Патологія дихальних шляхів в жорсткому світлі пандемії.

Сергій Зайков, д.м.н., професор кафедри фізіатрії і пульмонології НУОЗ України імені П.Л. Шупика, розглянув тему «Рациональна антибіотикотерапія респіраторних інфекцій в амбулаторній практиці».

Сергій Норейко, д.м.н., професор кафедри фізіатрії та пульмонології, завідувач відділу загальної хірургії ДУ «Інститут невідкладної і відновної хірургії імені В.К. Гусака» НАМН України, академік ГО «Національна академія наук вищої освіти України», озвучив доповідь «Пацієнт із кашлем. Що робити на етапах медичної допомоги? Лабораторні маркери при легеневої патології».

Після закінчення Науково-практичної конференції з міжнародною участю «Неінфекційні хвороби: національний план дій» Олег Мусій та Ірина Мазур від імені ВУЛТ виступили з заключним словом.

Наступного дня, 6 листопада, після наукової конференції відбувся власне з'їзд ВУЛТ, який відкрив наш президент Олег Степанович Мусій. У своєму звіті, окрім іншого, він відзначив відновлення видання науково-практичного часопису ВУЛТ «Українські медичні вісті».

Голова правління ВУЛТ Даніель Карабаєв у своєму звіті зазначив, що найактивнішими членами правління протягом 2019–2021 років були:

Андрій Базилевич, Олександр Волосовець, Андрій Гук, Ігор Гушук, Олег Дуда, Олена Євстігнеєва, Тарас Кавецький, Даніель Карабаєв, Мирон Островський, Аким Литвак, Ігор Македонський, Ірина Мазур, Петро Мазур, Світлана Мушак, Костянтин Надутий, Ігор Найда, Станіслав Нечаїв, Ігор Паньків, Леся Попіль, Сергій Сівак, Сергій Скрипка, Всеволод Стеблюк, Людмила Шупік.

На наступну 2-річну каденцію делегати з'їзду ВУЛТ президентом обрали Олега Степановича Мусія.

Правління ВУЛТ на каденцію 2021–2023 років було обрано у складі 25 осіб:

Андрій Ярославич Базилевич, Наталія Володимирівна Берікашвілі, Олександр Пе-

Насамкінець делегати з'їзду прийняли резолюцію, яка після редакційного опрацювання виглядає наступним чином:

РЕЗОЛЮЦІЯ XVIII З'ЇЗДУ ВУЛТ

I. Учасники XVIII З'їзду ВУЛТ констатують, що:

а) лікарське самоврядування є неодмінною умовою адекватного захисту прав пацієнтів від прагнення держав і власників медичного бізнесу економити на всьому і все в медицині суворо стандартизувати, на що вказано в «Декларації щодо незалежності

трович Волосовець, Андрій Петрович Гук, Ігор Віталійович Гушук, Олег Романович Дуда, Ніна Іванівна Дурдикулієва, Олена Валентинівна Євстігнеєва, Даніель Таїрович Карабаєв, Тарас Михайлович Кавецький, Мирон Миколайович Островський, Аким Ізраїльович Литвак, Ірина Петрівна Мазур, Петро Євстахійович Мазур, Костянтин Олександрович Надутий, Станіслав Владиславович Нечаїв, Ігор Володимирович Паньків, Леся Степанівна Попіль, Сергій Віталійович Сівак, Сергій Миколайович Скрипка, Всеволод Володимирович Стеблюк, Людмила Володимирівна Шупік, Анна Петрівна Ярмола, Володимир Валерійович Синиця, Нестор Миколайович Середюк.

На своєму першому засіданні правління ВУЛТ обрало головою Даніеля Карабаєва.

та професійної свободи лікаря» від Світового лікарського товариства (WMA), яка започаткувала свою діяльність з ухвалення Міжнародного етичного кодексу лікаря;

б) процес доєднання українського лікарства до світової лікарської спільноти започатковано у 2008 р. нашим вступом до WMA та ухвалення 2009 р. спільно з іншими українськими лікарськими

об'єднаннями «Етичного кодексу лікаря України», єдиного для лікарів усіх спеціальностей;

в) нами опрацьовано засади й інструментарій обстоювання професійних прав лікарів на платформі Національної лікарської ради, куди увійшли товариства та асоціації сімейних лікарів, стоматологів, лікарів-спеціалістів, які втілені в законопроекті «Про лікарське самоврядування»;

г) у зазначеному законопроекті ми спиралися на досвід і думку об'єднань наших колег у Європі і всьому світі (WMA, CPME, FDA, WONCA тощо) й отримали від них схвалення нашої законодавчої ініціативи.

II. На нашу думку:

а) українським лікарям слід скористатися черговим вікном можливостей щодо просування ідеї запровадження лікарського самоврядування, яке відкрилося завдяки ініціативі Президента України;

б) слід вітати й всіляко підтримувати прагнення самоврядності наших колег по галузі — медсестер і провізорів-фармацевтів і бажати їм повної незалежності від інших (наших) самоврядних структур, щоб вони не могли над ними домінувати. Цього ж бажано і лікарському самоврядуванню — незалежності від Міністерства охорони здоров'я, департаментів та управлінь охорони здоров'я на місцях.

III. Ми наполягаємо, що:

а) професійна самоврядність має передбачати поєднання та баланс обов'язків і відповідних прав і повноважень;

б) відповідальність за результати професійної діяльності, якість послуг має бути справедливо поділена між лікарями й організаторами чи власниками;

в) повноваження та обов'язки професійного самоврядування, які є компетенцією державних органів, і законом делегуються організації професійного самоврядування, повинні отримувати підтримку з бюджету, оскільки фінансування таких функцій через членські внески є фактично прихованим податком на професійну діяльність і тому є неприйнятним;

г) основним інструментом залагодження внутрішніх професійних суперечностей і конфліктів з пацієнтами мають бути етичні комісії і медіація, а не судові розбірки;

г) самоврядування повинне обстоювати право професіонала на нестандартні рішення в інтересах пацієнта, а не жорстко вимагати від нього виключно стандартних рішень і дій на угоду роботодавцю або чиновнику;

— це те основне, заради чого, власне, й необхідне професійне самоврядування.

IV. Із огляду на зазначене ми пропонуємо:

а) об'єднати зусилля щодо опрацювання й лобювання законодавчих ініціатив стосовно галузевого професійного самоврядування;

б) максимально використати наявні напрацювання щодо принципів та інструментів професійного самоврядування, експертвані й схвалені європейськими колегами, в інтересах усіх професійних медичних спільнот;

в) використати платформу Національної лікарської ради України як незаангажований майданчик для колегіальної дискусії й об'єднання зусиль сімейних лікарів, стоматологів і лікарів-спеціалістів, для просування лікарського самоврядування в галузі;

г) доєднатися до Національної лікарської ради України всім зацікавленим сторонам для узгодження і прийняття єдиного законопроекту, який би відповідав сучасним викликам та забезпечував впровадження реального лікарського самоврядування в Україні.

Ми відкриті для співпраці з усіма нашими колегами та їх об'єднаннями, відповідальними й повноважними органами державної влади та місцевого самоврядування задля спільної мети — побудови в Україні компетентного, дієвого і незалежного лікарського самоврядування. Переконані, що це відповідає як інтересам наших колег-лікарів, так і інтересам пацієнтів, та сприятиме побудові довгоочікуваної нової національної системи охорони здоров'я.

XVIII CONGRESS OF THE UKRAINIAN MEDICAL ASSOCIATION

S. V. Nechajiv

*Historical and Terminological Commission of the Ukrainian Medical Association
Archive of the World Federation of Ukrainian Medical Associations*

Summary. *On November 5–6, 2021, the XVIII Congress of the Ukrainian Medical Association and within its framework, on the first day of the Congress, the Scientific and Practical Conference with International Participation «Noncommunicable Diseases: National Action Plan» took place.*

Key words: *XVIII Congress, Ukrainian Medical Association, UMA, Scientific and Practical Conference with International Participation «Noncommunicable Diseases: National Action Plan», Oleh Musij, Danielj Karabajev, Iryna Mazur, Vasylyj Knjazevyeh, Vitalij Tsymbaljuk, Andrij Bazylevyeh, Serhij Orlyk, Frank Ulrich Montgomery, Heidi Stensmyren.*

Адреса для листування:

Нечаїв Станіслав Владиславович

E-mail: nechajs@ukr.net

Отримано 22.11.2021